

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Του κ. **ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.**

Ο ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

'Ο τοκογλύφος προεξοφλητής. — 'Η αίτια του φιλελευθέρου του. — 'Ο αντίβενιζελισμός του. — Αι προσπάθειαι του Βενιζέλου όπως τον προσεταιρισθῆ. — 'Τί θέλετε να :αίρω για σάς ;»

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Είχαμε άναφέρει ότι, κατά την εποχήν του άποκλεισμού ό τότε ύπουργός του έπισιτισμού είχε διατάξει να χορηγούνται δωρεάν τρόφιμα στο Γαβριηλίδη. 'Επειδή όμως εκείνος ήρνεϊτο να τά πάρη ό ύπουργός διέταξε όπωσ στα ρέστα που θά του έδιναν δῆθεν να του δίδουν όλόκληρον τό ποσόν-του νομίσματος, χωρίς να κρατούν την τιμή των τροφίμων.

'Ο Γαβριηλίδης, ούδέποτε ήνόνησε τι του έφταναν. 'Εβαζε τά ρέστα εις την τσέλη του και έφευγε υπερήφανος και βέβαιος ότι εινε έν τάξει με τό ύπουργείο και τά δημόσια συμφέροντα.

Δέν τό έμαθε, παρά λίγες ήμέρες πριν πεθάνη, από τόν ίδιο τόν Λύτρα !

— 'Ηρε τι πονηρός λαός, που εινε οι 'Ελληνες, άνεφώνητε. Και τι μεγάλος λαός που θά γίνονταν άν την πονηράδα του αυτή την έστρεψε σε κάτι γενικώς καλό !

Μιά φορά έστειλε τόν εισπράκτορά του Λαφαζάνην, να προεξαγυρώσ μερικώς άποδείξεις συνολικής αξίας 1200 δραχμών.

'Ο τοκογλύφος προεξοφλητής, εις τās χιλιάς διακοσίας, έκράτησε πεντακοσίας και του έδωκε μόνον έφτακόσιες.

'Ο Γαβριηλίδης πήρε τά χρήματα, τά μέτροσε (!) και ούτε ένόνησε την διαφοράν και την άισχρά τοκογλυφίαν.

Κάποιος όμως παριστάμενος ίδων τό γενόμενον ήγανάκτησε, έτρεξε τόν τοκογλύφο, πήρε τās άποδείξεις και τās έξοργύτως αούτος άντι δραχμών χιλίων διακοσίων, δηλαδή εις τό άκεραιον.

Τά τραγικά γεγονότα της 'Ελλάδος βρήκαν τόν Γαβριηλίδη, λυσώδη αντίβενιζελικό. 'Αν και δημοκρατικός ως άνθρωπος, άγαπούσε τό βασιλικό μεγαλειό, σάν ποιητής που ήταγε.

'Ο ίδιος όμως διηγείτο ότι τό μεγάλο φαντισμό του, ύπερ του Κωνσταντινου, τού τον προεκάλεσε τό έξι: έπεισόδιο.

'Όταν οι Βενιζελικοί όχι ό Βενιζέλος -είχαν άπαγορεύσει την άνάρτησιν των εικόνων του Βασιλέως και τά λοιπά γνωστά και περιττά κατά συνέπειαν και οι χωροφυλακες μ'αίαν αυθαίρετα στα σπίτια του κοσμάχη, ό πεισματάρης αούτος λαός,έλαμε τόν μακαρίτη Κωνσταντίνο, θρούλο και δικασίονο μάτρωρα.

Μιά ήμέρα ό Πρωτοπαπαδάκης πήρε τόν Γαβριηλίδη σπίτι του. 'Εκει που μιλούσαν, γυρίζε ό Γαβριηλίδης και βλέπε. έπάνω εις τό εικονοστάσιον, μαζί με τίς άγιες εικόνας και μία εικόνα του βασιλέως Κωνσταντινου.

— Τι εινε εκείνο, πάλιν ; τόν ρωτά.

— 'Ο διωγμός ό μεγάλος, του άπήνησε ό Πρωτοπαπαδάκης, έκαμε τόν κοσμάχη να κρύβη, του βασιλιά του την εικόνα εις τα εικονοματά του.

Τόσον μέγα του φάνηκε τουτο του Γαβριηλίδη, τόσο ύπεροχη ή πίστις του λαού εις ένα βασιλέα, που ερεθίστηκε ή θερμή του φαντασία και κατεκραύωνε τόν Βενιζέλο καθς μέρα.

Τόση ήταν ή μήνις του, που δέν ήθελε να ιδη και κανέναν Βενιζελικό στα μάτια του. 'Όταν μάλιστα έδιώξανε τόν Κωνσταντίνο την πρώτη φορά, αούτος έγινε θηρίο. Στα 1917 που ό Βενιζέλος και ή προσωρινή Κυβέρνησις, έγκατεστάθηκε εις την 'Αθήνα, μειά έτων πολλών άπουσία, ήρθα για 2-3 μέρες και έγώ. 'Οσάκις έρχόμουνα εις την 'Αθήνα και έρχόμουνα σπάνια πολύ για λίγες μέρες, θεωρούσα πρώτο μου καθήκον να πάω να χαιρετήσω τόν Γαβριηλίδη.

Σάν άνέβηκα την σκάλα και είπα στον κλητήρα να με άναγγείλη μου άπάντησε ή κόρη του ή 'Αριέλλα.

— Τόν πατέρα θέλεις ; Μην τολμήσης ; και φανῆς μέσα, θά σε διώξη άσχημα !

— Μπά ! Τι του έκαμα ! Γιατί ;

— Δέν δέχεται κανέναν Βενιζελικόν. Τόν συντάκτη τόν Παλαιολόγο, παρ' όλίγον να τόν γκρεμίση από τη σκάλα. Τόν Ζαχαρία τόν Παπανικωνίου δέν τόν δέχτηκε.

Σκέφθηκα :

— Να ρθώ από τόσο μακριά, να έχω τόσα χρόνια να ιδώ τόν Γαβριηλίδη,και να φύγω χωρίς να τόν χαιρετήσω,μου έρχότανε κακό.

'Αποράσια να ύποσταθ την προσβολήν και να έκβίασ την έισοδο χωρίς ν' άναγγεληθώ.Σπρώχνω λοιπόν, δυνατά, την πόρτα και εισβάλλω μέσα. Στο θύρονό ό Γαβριηλίδης ; σηκώθηκε όρθός τά μάτια του είχαν πεύο πλατείες τίς λάμπεις και τά μαλλιά του ήσαν άτακτα σάν χειπημένους από άέρα σιταροκαλαμιώννας.

Χωρίς να με καλοσορήση :

— Ποιός σ' έμαθε, μου λέγει δυνατά, και άνοίγεις τίς πορτες, χωρίς να ζητάς προηγουμένους άδειαι ; 'Ο πάτρωνάς σου ;

— Είμαι ή επανάστασις, του άπάντητα γελώννας, και σπάω τίς πόρτες και μπαίνο μέσα, χωρίς να έχω ανάγκη να άναγγεληθώ.

Και έπειτα του πρόσθετα :

— Δέν ήθελα να φύγω, χωρίς να σάς ιδώ. Και επειδή φοβό-

μουνα μήπως δέν με δεχθήτε, όπως μου είπαν...

— Καλά ! Καλά ! μου άπήνησε. Δέν σε πληροφορήσαν καλά !

'Επήρα θάρρος και κουβεντιάζοντας, άρχισα να του κάνω προπαγάнда για να τόν κάνω...Βενιζελικόν.

Μεταξύ των άλλων, του είπα για να τόν χτυπήσω στο φιλότιμο :

— Γιατί πολεμάς, κ. Διευθυντά, τόσο το Βενιζελισμό, ό οποίος μαζί με τά άλλα καλά που έκανε, έφάρμοσε και τό πρόγραμμά σου ;

'Ανετινάχθη.

— Ποιά πρόγραμμά μου ;

— Νά. 'Εφαγες την ζωή σου, κατέστρεψες την «'Ακρόπολι» πολεμώντας κατά των σπαθίων των άξιωματικών. 'Η επανάστασις τά κατήγγησε. Σε είκανε προδότη, σ' άφορισανε, έχασες τίς οικονομική ευτυχία της «'Ακροπόλεως», για να έπιβάλης τη Δημοτική γλώσσα. 'Ο Βενιζελισμός την επέβαλλε και αυτήν. Χάλασε τόν κόσμο, να φύγουνε οι γέροι από τούς διαφόρους κλάδους των ύπηρεσιών του Κράτους. 'Ο Βενιζέλος τά έκαμε κ' αυτά. Γιατί τά πολεμάς ;

— 'Ο Θεός και ή 'Ιστορία, μου άπήνησε, μιιά ήμέρα, να συγχωρήση, ή ήμῶς ; ή σῶς..

Και μου άλλαξε κουβέντα.

'Η πρώτη προσπάθεια του Βενιζέλου, σάν ήρθε στην 'Αθήνα, ήταν να προσεταιρισθῆ τόν Γαβριηλίδη. 'Ο Γαβριηλίδης ούτε να τον ιδη, ούτε να τόν άκούη ήθελε. 'Επαντιζότανε τό έργο του τυχοδιωκτικό, ότι έμπλεξε την 'Ελλάδα σε έναν πόλεμο, από τόν όποιο συμφορός μόνον θά ειχε να θεορίση ότι, ότι έκανε, δέν τό έκανε για τά 'Ελληνικά συμφέροντα, αλλά για τά συμφέροντα των ξένων.

Και αούτα και άλλα χειρότερα, τά παράγγελε στον Βενιζέλο.

'Ο Βενιζέλος του άπήνησε, διά τό Συναίνουμό, μία φορά, να έτοιμασθη να εορτάση την είσοδο του Στρατού μας στην Κωνσταντινούπολι.

— Προτιμώ την Σμύρνη, άπήνησε ό Γαβριηλίδης.

— Την Σμύρνη πρόχει να την θεωρείς παρμένην, του άνταπήνητησεν ό Βενιζέλος.Τώρα σκεπτόμεθα πώς να μην πάρουμε τη Πόλι.

'Όταν κατελήφθη ή Σμύρνη, ό Γαβριηλίδης γιόρτασε, όπως γράφουμε εις την άρχη και ό αντίβενιζελισμός του έκλονίσθη. Δέν έμεινε παρά κάτι τι μικρό, για να καταρρεύση. Και τί μικρή την ώθησι, την έδωσε άμέσως ό πονηρός ό Βενιζέλος. 'Εστειλε τόν Τυτο τόν Πετρακόπουλο, ζητώντας τον, για να τόν ιδη.

'Ο Γαβριηλίδης ήρνεϊτο. 'Ηρνεϊτο όχι γιατί δέν ήθελε πλέον να ιδη τόν Βενιζέλο, αλλά επειτα από τόσα που ειχε γράψει εναντίον του, αισθανότανε κάποια ντροπή, φαίνεται, για να τόν αντικρύση.

'Ο Πετρακόπουλος έπέμενε :

Την διέθεδον την έδωκεν ό Σαματής Λύτρος.

— Τι λες, τόν ρώτησε, να πάω ;

— Πήγαινε, τόν ειπε, θά θέλη να σε ρωτήση τίποτα για τά έσωτερικά.

Συνανηθήκανε στο Φάληρο.

'Εκει έμαθε τά μυστικά της πολιτικής του Βενιζέλου, και ιδίως έδιάβασε τό τρίτο ύπόμνημα που έδωσεν ό Βενιζέλος εις τόν Βασιλέα, και τό όποιον κρατούσαν μυστικό οι πρώην Κυβερνώντες.

'Ο Γαβριηλίδης που ήταν όλο ψυχή και καρδιά, άνεφλέγη ύπερ του Βενιζέλου.

'Ο πονηρός Κυβερνήτης της 'Ελλάδος, γνωρίζων και τās οικονομικές στενοχωρίας της «'Ακροπόλεως», του ειπε :

— Και τώρα σάς διαταγās σας ! Πέστε μου τι θέλετε, να σάς κάμω ;

Διηγούμενος τό έπεισόδιο αούτο, κατόπιν ό Βενιζέλος έλεγε :

— 'Όσα χρεήματα και άν μου ζητούσε, θά τού τά έδινα.

Φαντασθήτε όμως την κατάπληξιν του, διαν άκουσεν τόν Γαβριηλίδη, να τού λέη :

— 'Αφού έχετε την καλωσύνη, κ. Πρόεδρε, του ειπε, θά σάς ζητήσω μιιά χαρη. Να βγάλετε άμέσως από τās φυλακας τόν Χαλκοκονδυλή (Διευθυντη της «'Νέας 'Ημέρας»), και τόν Λουκα τον Ρούφο (σημερινον 'Υπουργό των 'Εξωτερικών).

Το θέλημα του έγινεν άμέσως και οι άνωτέρω άπεφυλακίσθησαν.

('Ακολουθεί)

